

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ในโรงเรียนขนาดเล็ก ; กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นการวิจัยและพัฒนาโดยใช้การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม (Participation Action Research) ของเคมมิสและแมคแทกการ์ด (Kemmis and McTaggard) ซึ่งเป็นการวิจัยที่มีลักษณะเป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ที่มุ่งแก้ปัญหาที่เกิดจากการปฏิบัติงาน/ พัฒนางานโดยคนในหน่วยงานหรือองค์กรและนำข้อค้นพบไปใช้ในการปฏิบัติงานที่มีการดำเนินงาน 4 ขั้นตอนคือ การวางแผน (Plan) ปฏิบัติตามแผน (Act) สังเกต/ตรวจสอบ (Observe) และสะท้อนผล (Reflect) ในลักษณะเป็นบันไดเวียนและในกระบวนการวิจัยจะมีบุคคลภายนอกมาร่วมวิจัยและพัฒนาในลักษณะการรวมพลัง (Collaborative) นอกจากนี้ยังใช้แนวคิดของการพัฒนาทั้งโรงเรียน (Whole School Approach Reform) ที่มุ่งให้บุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องมีการพัฒนาไปพร้อม ๆ กันอย่างเป็นระบบและมีส่วนร่วมอย่างเต็มที่ในการดำเนินงานที่ครอบคลุมทุกองค์ประกอบขององค์กร ซึ่งการดำเนินการวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบ่งออกเป็น 3 ระยะ ในระยะที่ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน ระยะที่ 2 เป็นการนำรูปแบบที่พัฒนาขึ้นไปทดลองใช้ และระยะที่ 3 เป็นการขยายผลการใช้รูปแบบสู่เครือข่าย

ในบทนี้ คณะผู้วิจัยนำเสนอวิธีดำเนินการวิจัยตามประเด็นหัวข้อ ดังนี้

ผู้ร่วมวิจัย

การวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราชครั้งนี้มีผู้เกี่ยวข้อง 2 กลุ่มคือ

1. ผู้ร่วมวิจัย ประกอบด้วย

1.1 ผู้ร่วมวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช จำนวน 6 คน

1.2 ผู้ร่วมวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 จำนวน 3 คน

1.3 ผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนบ้านทุ่งชน จำนวน 16 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 15 คน

1.4 ผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนบ้านอินทนิล จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน

1.5 ผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนบ้านน้ำขาว จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน

1.6 ผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนบ้านทุ่งชันหมาก จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน

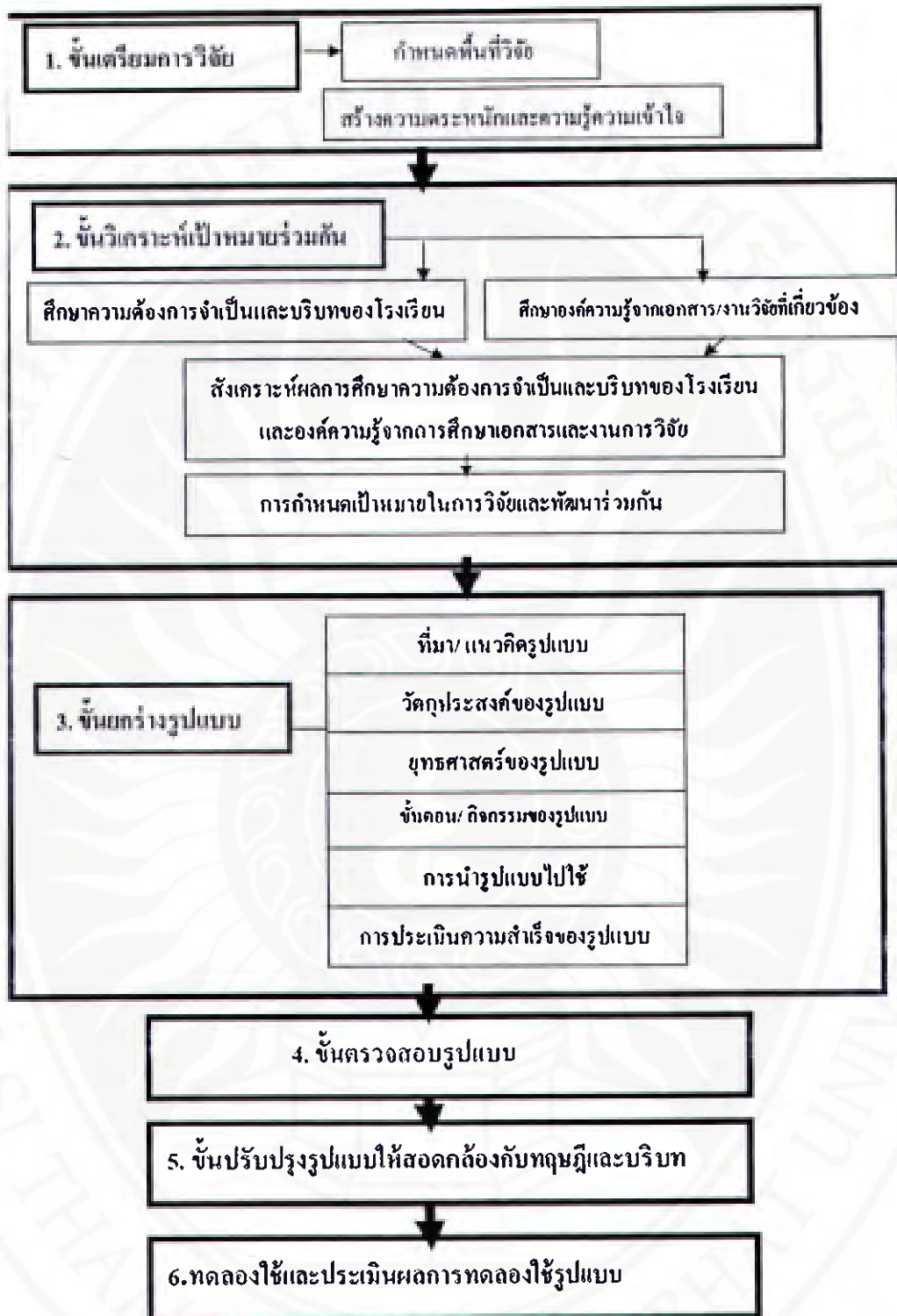
1.7 ผู้ร่วมวิจัยของโรงเรียนวัดสโมสร จำนวน 8 คน ประกอบด้วย ผู้บริหารโรงเรียน จำนวน 1 คน ครูผู้สอน จำนวน 7 คน

2. ผู้ให้ข้อมูล/ แหล่งข้อมูล ประกอบด้วย ผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน ผู้ปกครองนักเรียน/ ชุมชน กรรมการสถานศึกษา และนักเรียน

ขั้นตอนพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช

การวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก: กรณีศึกษาจังหวัดนครศรีธรรมราช ในระยะที่ 1 เป็นการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารมีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอนคือ 1) ขั้นตอนเตรียมการวิจัย 2) ขั้นวิเคราะห์เป้าหมายร่วมกัน 3) ขั้นตอนยกร่างรูปแบบ 4) ขั้นตรวจสอบรูปแบบ 5) ขั้นปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับทฤษฎีและบริบท และ 6) ขั้นทดลองและประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ

ในการวิจัยและพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาดังกล่าวมีขั้นตอนการพัฒนา ดังภาพที่ 3.1

ภาพที่ 3.1 ขั้นตอนการวิจัยและพัฒนาารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก

จากภาพประกอบที่ 3.1 กระบวนการวิจัยและพัฒนาแบบการพัฒนาคูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน มีการดำเนินงานใน 2 ระยะคือ ระยะที่1 เป็นการพัฒนารูปแบบจะมีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการวิจัย (Pre Research Phase) ขั้นวิเคราะห์เป้าหมายร่วมกัน (Goal Analysis Phase) ขั้นยกร่างรูปแบบ (Model Developing Phase) ขั้นตรวจสอบรูปแบบ (Model Assessing Phase) ขั้นปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบท (Model Revising Phase) ส่วนในระยะที่ 2 เป็นขั้นการนำรูปแบบไปทดลองใช้และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ (Model Implementation and Evaluation Phase) มีรายละเอียดดังนี้

ขั้นเตรียมการวิจัย (Pre Research Phase)

1. กำหนดพื้นที่วิจัยและสรรหาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการวิจัย โดยที่ประชุมนักวิจัยได้ประสานศึกษานิเทศก์จากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4 เนื่องจากพิจารณาเห็นว่า ศึกษานิเทศก์ในพื้นที่จะเป็นผู้ดูแลใกล้ชิดโรงเรียน มีข้อมูลและรับรู้เกี่ยวกับบริบทของโรงเรียนดีมากกว่าคณะผู้วิจัยซึ่งเป็นอาจารย์คณะครุศาสตร์ กระบวนการสรรหาโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการมีการดำเนินการดังนี้

1.1 ประชุมคณะผู้วิจัยร่วมกับศึกษานิเทศก์เพื่อทำความเข้าใจโครงการและกำหนดเกณฑ์การเลือกโรงเรียนเข้าร่วม โดยมีเกณฑ์ในการพิจารณาได้แก่ เป็นโรงเรียนที่ผู้บริหารมีความมุ่งมั่นและสนใจทำวิจัย บุคลากรมีความมุ่งมั่นและมีสภาพแวดล้อมไม่เป็นอุปสรรคต่อการพัฒนา เช่น ชุมชนให้การสนับสนุน โรงเรียนทั้ง 5 โรงอยู่ที่เดียวกันหรือแบ่งกลุ่มพื้นที่ใกล้เคียงกัน

1.2 ศึกษานิเทศก์แจ้งข้อมูลเกี่ยวกับโครงการวิจัยในที่ประชุมผู้บริหารสถานศึกษาของสำนักงานเขตพื้นที่โดยเฉพาะโรงเรียนขนาดเล็กที่มีจำนวนนักเรียนตามเกณฑ์พื้นที่วิจัยที่สำนักงานเลขาธิการการศึกษากำหนด

1.3 ศึกษานิเทศก์ประสานโรงเรียนที่สนใจเข้าร่วมโครงการวิจัยและมีบริบทโรงเรียนตามเกณฑ์ที่กำหนด พร้อมทั้งนำเสนอข้อมูลให้คณะผู้วิจัยจากมหาวิทยาลัยร่วมพิจารณา ได้โรงเรียนที่สนใจและเป็นไปตามเกณฑ์เข้าร่วมโครงการ จำนวน 5 โรง ประกอบด้วยโรงเรียนในพื้นที่อำเภอสิชล 2 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านน้ำขาว และโรงเรียนบ้านทุ่งชันหมาก อำเภอท่าศาลา 2 โรง ได้แก่ โรงเรียนบ้านทุ่งชันและโรงเรียนบ้านอินทนิล และอำเภอพรหมคีรี 1 โรงคือโรงเรียนบ้านคลองแคว

2. สร้างความตระหนักและความรู้ความเข้าใจแนวทางดำเนินงาน มีวิธีดำเนินการดังนี้

2.1 ทีมนักวิจัยของคณะครุศาสตร์ได้เชิญศึกษานิเทศก์ ผู้บริหารโรงเรียนและครู ได้ประชุมชี้แจงโครงการวิจัยในประเด็นต่างๆ เช่น ปัญหาที่มาของการวิจัย วัตถุประสงค์ของการวิจัย กรอบ

แนวคิดของการวิจัยและการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ระยะเวลาในการดำเนินงาน บทบาทของโรงเรียนและผู้เกี่ยวข้องในโครงการ ตลอดจนวางแผนการดำเนินงานวิจัยร่วมกัน ผลที่ได้พบว่าผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจในประเด็นต่าง ๆ ที่ได้ชี้แจงและมองเห็นประโยชน์ที่จะเกิดกับโรงเรียนและการพัฒนาผู้เรียน อีกทั้งยินดีเข้าร่วมโครงการวิจัย

2.2 ทีมนักวิจัยของคณะครุศาสตร์ นำเสนอตัวอย่างงานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหาร เช่น การวิจัยและพัฒนาเพื่อปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน และรูปแบบการพัฒนาครูทั้งโรงเรียน: ประสบการณ์จากโรงเรียนในโครงการโรงเรียนปฏิรูปการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพผู้เรียน เป็นต้น

2.3 ทีมนักวิจัยลงพื้นที่โรงเรียนเพื่อสร้างความความตระหนัก ความรู้ความเข้าใจและความเชื่อมั่นให้กับโรงเรียนที่เข้าร่วมโครงการแก่ผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องคือกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชนของโรงเรียนแต่ละโรงที่เข้าร่วมโครงการ ศึกษาบริบทของโรงเรียนและชุมชน และจัดกิจกรรมเพื่อวิเคราะห์ปัญหา ความต้องการ และบริบทของโรงเรียนด้วยวิธีการระดมสมองและการจัดการความรู้เกี่ยวกับสภาพปัญหาและความต้องการผู้บริหาร ครู และผู้ที่เกี่ยวข้องคือกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง/ชุมชน โดยลงพื้นที่ 3 ครั้ง แบ่งกลุ่มโรงเรียนตามสถานที่ตั้งในแต่ละอำเภอ ดังนี้

วันที่ 20 กรกฎาคม 2554 ลงพื้นที่โรงเรียนบ้านคลองแคว อำเภอพรหมคีรี โดยจัดประชุมครูจากกลุ่มสาระต่าง ๆ จำนวน 9 คน มีการชี้แจงโครงการ และจัดการความรู้โดยให้ครูแลกเปลี่ยนประสบการณ์จัดการเรียนรู้ร่วมกัน นำเสนอประเด็นปัญหาคุณภาพผู้เรียน และศึกษาผลการประเมินภายนอกของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประกันคุณภาพการศึกษา (สมศ.) แล้วนำมาจัดลำดับความสำคัญ ซึ่งพบว่าประเด็นที่ครูต้องการแก้ไข/พัฒนาผู้เรียนเป็นลำดับแรกคือปัญหาทักษะการคิด รองลงมาคือการสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง คุณธรรมจริยธรรม และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตามลำดับ

วันที่ 22 กรกฎาคม 2554 ลงพื้นที่ศึกษาบริบทของโรงเรียน 2 โรงคือ โรงเรียนบ้านน้ำขาว และโรงเรียนบ้านทุ่งชันหมาก อำเภอสิชล โดยใช้สถานที่โรงเรียนบ้านทุ่งชันหมากเป็นสถานที่ประชุมร่วมทั้ง 2 โรงเรียน มีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครอง และกรรมการศึกษาของแต่ละโรงเรียนมาร่วมประชุมด้วย คณะผู้วิจัยคณะครุศาสตร์และศึกษานิเทศก์ได้ร่วมกันชี้แจงโครงการวิจัย รับฟังความคิดเห็นปัญหาและความต้องการเกี่ยวกับการดำเนินงานของโรงเรียน ของครู ผู้ปกครอง และตัวแทนชุมชน ศึกษานิเทศก์แจ้งผลการสอบ ONET ของโรงเรียนทั้ง 2 โรงว่าใกล้เคียงกับโรงเรียนขนาดใหญ่ในชุมชนเมือง สำหรับปัญหาคุณภาพผู้เรียนที่ต้องการแก้ไข/พัฒนานั้นผู้บริหารแจ้งว่าโรงเรียนได้ดำเนินการประชุมครูและผู้ปกครองเพื่อทำความเข้าใจโครงการ และวิเคราะห์ปัญหามาก่อนหน้านี้แล้ว 2 ครั้ง ร่วมกับคณะครูและชุมชน ได้ข้อสรุปประเด็นคุณภาพผู้เรียนที่ต้องการพัฒนาคือทักษะการคิด ผลจาก

การลงพื้นที่โรงเรียนผู้เข้าร่วมกิจกรรมได้สะท้อนว่ามีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการ และมีความพึงพอใจที่โรงเรียนมีโอกาสทำงานร่วมกับมหาวิทยาลัยราชภัฏ อย่างไรก็ตามผู้ปกครองต้องการให้ครูสอนภาษาอังกฤษและใช้สื่อการสอนที่หลากหลายและทันสมัยให้มากขึ้น

วันที่ 27 กรกฎาคม 2554 คณะผู้วิจัยลงพื้นที่โรงเรียนบ้านอินทนิล และโรงเรียนบ้านทุ่งชน อำเภอท่าศาลา โดยใช้สถานที่โรงเรียนบ้านอินทนิลเป็นสถานที่ประชุมรวมทั้ง 2 โรงเรียน มีตัวแทนชุมชน ผู้ปกครองและกรรมการสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนมาร่วมประชุมด้วย กิจกรรมที่ได้ดำเนินการนำเสนอข้อมูลโรงเรียนบ้านอินทนิลโดยประธานนักเรียนและคณะ หลังจากนั้นผู้วิจัยชี้แจงทำความเข้าใจโครงการแก่คณะครูและชุมชน และแยกกลุ่มโรงเรียนเพื่อทำกิจกรรมวิเคราะห์ปัญหาคุณภาพผู้เรียน และจัดลำดับความสำคัญของปัญหาซึ่งพบว่าในเบื้องต้นทั้งสองโรงเรียนมีประเด็นคุณภาพผู้เรียนที่ต้องพัฒนาคือทักษะการคิด และการอ่านออกเขียนได้ตามศักยภาพ จากการทำกิจกรรม พบว่าครูและผู้เข้าร่วมกิจกรรมมีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับโครงการวิจัยเพิ่มขึ้น หลังจากนั้นโรงเรียนบ้านทุ่งชนได้จัดประชุมครูที่โรงเรียนอีกครั้งเพื่อทบทวนประเด็นที่เป็นจุดเน้นในการพัฒนาผู้เรียนซึ่งได้ข้อสรุปคือทักษะการคิดของนักเรียน

ขั้นวิเคราะห์เป้าหมายร่วมกัน (Goal Analysis Phase)

ขั้นวิเคราะห์เป้าหมายร่วมกันเป็นการเก็บรวบรวมสภาพ ปัญหา และความต้องการจำเป็นในการพัฒนาครูและผู้บริหารและศึกษาบริบทของโรงเรียนมีวิธีดำเนินการดังนี้

1 ศึกษาสภาพ ปัญหา และความต้องการจำเป็นโดยใช้เครื่องมือ/วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล และวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

1.1 แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ซึ่งมี 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะให้เลือกตอบและกรอกข้อมูลตามสภาพจริง ตอนที่ 2 เป็นแบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร มีลักษณะให้เลือกตอบและกรอกข้อมูลตามสภาพจริงเกี่ยวกับ 1) ประสบการณ์การอบรม/พัฒนาตนเองที่ผ่านมา 2) ความต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาตนเอง 3) สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงาน สาเหตุของปัญหา และแนวทางแก้ไข 4) ความต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาในโครงการวิจัยนี้ และ 4) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

1.2 แบบสอบถามความต้องการพัฒนาตนเองของครู มีลักษณะเป็นการเขียนตอบเกี่ยวกับประเด็นที่ต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาของครูเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

2. ศึกษาบริบทของโรงเรียน ผู้ร่วมวิจัยจากเขตพื้นที่การศึกษาและโรงเรียนร่วมกันศึกษาบริบทของโรงเรียนโดยศึกษาจากเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ด้านสภาพและบริบททั่วไปของโรงเรียน เช่น จำนวนบุคลากร จำนวนนักเรียน และ สภาพชุมชน เป็นต้น ด้านคุณภาพผู้เรียน เช่น ผลการ

ทดสอบ O-NET คุณลักษณะอันพึงประสงค์ของผู้เรียน ผลการประเมินคุณภาพการศึกษา รอบ 2 เป็นต้น และด้านความต้องการ/จุดเน้นในการพัฒนาของโรงเรียน

3. ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดประเด็น/เนื้อหาของการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องที่จำเป็น เพื่อเป็นองค์ความรู้ในการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กในประเด็นต่างๆ คือ 1) สภาพปัญหาโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ความรู้เบื้องต้นเกี่ยวกับการเรียนรู้ของครู 3) การอบรมครูโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน 4) เครือข่ายการเรียนรู้ 5) กระบวนการของรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบปฏิรูปการเรียนรู้ทั้งโรงเรียน 6) การวิจัยปฏิบัติการแบบมีส่วนร่วม 7) การนิเทศแบบกัลยาณมิตร 8) ผู้นำการเปลี่ยนแปลง และ 9) งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

4. สังเคราะห์ผลการศึกษาบริบทของโรงเรียน สภาพ ปัญหาและความต้องการจำเป็นในการพัฒนา และองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นข้อมูลในการยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สอดคล้องกับบริบทและความต้องการจำเป็น พร้อมทั้งกำหนดเป้าหมายในการแก้ปัญหา/ พัฒนาร่วมกันของแต่ละโรงเรียน

ขั้นยกร่างรูปแบบ (Model Developing Phase)

ผู้ร่วมวิจัยวางแผนยกร่างรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กให้สอดคล้องกับแนวคิดทฤษฎีและบริบทของสถานศึกษาโดยใช้ผลการสังเคราะห์ผลการศึกษาความต้องการจำเป็นและบริบทของโรงเรียนและองค์ความรู้เกี่ยวกับการพัฒนาครูและผู้บริหารจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ซึ่งรูปแบบดังกล่าวมีองค์ประกอบต่างๆ ดังนี้คือ ที่มา/แนวคิดของรูปแบบ วัตถุประสงค์ของรูปแบบ ยุทธศาสตร์ของรูปแบบ ขั้นตอน/กิจกรรมของรูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ และการประเมินความสำเร็จของรูปแบบ ในขั้นตอนนี้การวางแผนนี้ได้ดำเนินการวิจัยตามวงจรวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิส และแมคเทคการ์ด ตามขั้นตอนการวางแผน ปฏิบัติตามแผน สังเกต/ตรวจสอบ และสะท้อนผล หลายรอบจนได้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละโรงเรียนที่มีลักษณะที่แตกต่างกันตามสภาพปัญหาและบริบท

ขั้นตรวจสอบรูปแบบ (Model Assessing Phase)

1. ประชุมผู้ร่วมวิจัยเพื่อวางแผนกำหนดกรอบการตรวจสอบรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาในประเด็นต่าง ๆ คือ วิธีการตรวจสอบ ประเด็นในการตรวจสอบ คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ และเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบ

1.1 วิธีการตรวจสอบ ผู้ร่วมวิจัยใช้วิธีการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบของแต่ละโรงเรียนเป็นรายบุคคลโดยใช้แบบประเมินคุณภาพของรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา

1.2 ประเด็นในการตรวจสอบ ได้แก่ ความสอดคล้องภายนอกและภายในขององค์ประกอบ ความชัดเจนของแต่ละองค์ประกอบ ความถูกต้องของแต่ละองค์ประกอบ ความเหมาะสมของขั้นตอน/กิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ความทันสมัย และความยืดหยุ่นในการนำรูปแบบไปใช้

1.3 คุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดคุณสมบัติของผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้
 1) เป็นผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกสาขาวิชาการบริหารการศึกษาหรือการวิจัย และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนขนาดเล็ก 2) ศึกษาในเทศก์ หรือครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางการศึกษาและมีประสบการณ์/ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ครูต้องการพัฒนา เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงงาน แบบบูรณาการ การพัฒนาทักษะการคิด เป็นต้น 3) นักวิชาการ มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกด้านการสอนหรือการบริหาร และมีประสบการณ์/ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ครูต้องการพัฒนา มีประสบการณ์การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบ หรือการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งได้ผู้ทรงคุณวุฒิดังนี้คือ

1.3.1 ดร. สุภาพ เต็มรัตน์ ผู้อำนวยการโรงเรียนวัดพังยอม

1.3.2 ดร.จิต นวนแก้ว อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

1.3.3 ดร.นพรัตน์ ชัยเรือง อาจารย์คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

1.3.4 ดร.อินทัย ประสาน อาจารย์ คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏ นครศรีธรรมราช

1.3.5 นางสาวสุนัญญา เจริญผล ศึกษาในเทศก์ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา ประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต 4

1.4 วิธีการ/เครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบ ผู้ร่วมวิจัยได้ร่วมกันกำหนดเครื่องมือที่ใช้ในการตรวจสอบรูปแบบโดยใช้แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา แบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก ซึ่งมีลักษณะเป็นแบบสอบถาม 3 ตอนคือ

ตอนที่ 1 แบบตรวจสอบความสอดคล้องภายนอกและภายในของรูปแบบ ซึ่งความสอดคล้องภายนอก มีจำนวน 4 ข้อ คือความสอดคล้องของรูปแบบกับนโยบายพัฒนาครู/การเรียนการสอน สภาพปัญหาของโรงเรียนขนาดเล็ก ความต้องการของครู/ผู้บริหาร/ชุมชน และความสอดคล้องภายใน มีจำนวน 4 ข้อ คือความสอดคล้องภายในของวัตถุประสงค์ของรูปแบบกับเป้าหมายในการพัฒนารูปแบบ ยุทธศาสตร์ของรูปแบบกับวัตถุประสงค์ของรูปแบบ ขั้นตอนของรูปแบบกับวัตถุประสงค์

ของรูปแบบ และแนวการใช้รูปแบบสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และขั้นตอนของรูปแบบ มีจำนวน 5 ข้อ ซึ่งประเมินตามเกณฑ์มีดังนี้

- +1 หมายถึง แนใจว่ามีความสอดคล้องของรูปแบบ
- 0 หมายถึง ไม่แนใจว่ามีความสอดคล้องรูปแบบ
- 1 หมายถึง แนใจว่าไม่มีความสอดคล้องของรูปแบบ

ตอนที่ 2 แบบประเมินคุณภาพรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาในด้านความชัดเจนของแต่ละองค์ประกอบ ความถูกต้องของแต่ละองค์ประกอบ ความเหมาะสมของขั้นตอน/กิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ความทันสมัยและความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะ/ความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิ มีลักษณะเป็นแบบสอบถามปลายเปิด

2. คณะผู้วิจัยดำเนินการให้ผู้ทรงคุณวุฒิตรวจสอบรูปแบบตามแผนที่กำหนดไว้
3. วิเคราะห์ผลการตรวจสอบรูปแบบ ซึ่งมีวิธีการดังนี้

3.1 วิเคราะห์ผลการตรวจสอบรูปแบบของแต่ละโรงเรียนโดยคำนวณหาดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ระหว่างรูปแบบพัฒนาครูและผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษากับองค์ประกอบภายนอกและความสอดคล้องภายในของรูปแบบพัฒนาครูและผู้บริหารของแต่ละสถานศึกษา พร้อมทั้งกำหนดเกณฑ์ค่าดัชนีความสอดคล้องตั้งแต่ .50 ขึ้นไป ผลการวิเคราะห์พบว่า ดัชนีความสอดคล้อง มีค่าระหว่าง 0.80-1.00

3.2 วิเคราะห์คุณภาพของรูปแบบด้านความถูกต้องของแต่ละองค์ประกอบ ความเหมาะสมของขั้นตอน/กิจกรรมกับกลุ่มเป้าหมาย ความเป็นไปได้ในการนำรูปแบบไปใช้ ความทันสมัยและความยืดหยุ่นในการนำไปใช้ โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้

- 1.00 – 1.50 หมายถึง มีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมน้อยที่สุด
- 1.51 – 2.50 หมายถึง มีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมน้อย
- 2.51 – 3.50 หมายถึง มีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมปานกลาง
- 3.51 – 4.50 หมายถึง มีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมมาก
- 4.51 – 5.00 หมายถึง มีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ พบว่าคุณภาพของรูปแบบมีค่าเฉลี่ยระหว่าง 4.20-5.00 แสดงว่ารูปแบบของโรงเรียนที่พัฒนาขึ้นมีความชัดเจน/ถูกต้อง/เหมาะสมมากที่สุด

3.3 ข้อเสนอแนะ/ ความคิดเห็นและผลการวิพากษ์ของผู้ทรงคุณวุฒิ วิเคราะห์ข้อมูลโดยการวิเคราะห์เนื้อหา พบว่า มีข้อเสนอแนะให้ปรับแก้ไขในส่วนของความชัดเจนของกรอบแนวคิดในการพัฒนารูปแบบ การนำรูปแบบไปใช้ เป็นต้น

4. สังเคราะห์ผลการตรวจสอบรูปแบบ รวมทั้งสะท้อนผลการตรวจสอบรูปแบบกับผู้ร่วมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงรูปแบบ

ขั้นปรับปรุงรูปแบบให้สอดคล้องกับบริบท (Model Revising Phase)

1. ปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาการพัฒนาคู่มือและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน โดยใช้ผลการสังเคราะห์การตรวจสอบรูปแบบ รวมทั้งการสะท้อนผลกับผู้ร่วมวิจัยและผู้ที่เกี่ยวข้องเพื่อนำข้อมูลมาปรับปรุงรูปแบบให้สมบูรณ์ มีความสอดคล้องกับทฤษฎีและบริบทของโรงเรียน

2. จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ โดยประชุมผู้ร่วมวิจัยของแต่ละโรงเรียนเพื่อร่วมกำหนดโครงสร้างของคู่มือการใช้รูปแบบ

3. จัดทำคู่มือการใช้รูปแบบ และจัดทำรายละเอียดของคู่มือการใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของแต่ละโรงเรียน

ขั้นทดลองใช้และประเมินผลการทดลองใช้รูปแบบ (Model Implementation and evaluation Phase)

การดำเนินงานในระยะที่ 2 เป็นการนำรูปแบบการพัฒนาคู่มือและผู้บริหารสถานศึกษาไปทดลองใช้ ติดตามและประเมินผล เก็บรวบรวมผลการดำเนินงาน และสรุปและถอดบทเรียน มีการดำเนินงาน ดังนี้

1. ทีมนักวิจัยเข้าร่วมประชุมกับทีมนักวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษาเพื่อพิจารณากรอบแนวทางการดำเนินงานและร่วมกันพิจารณาข้อกำหนดและลักษณะเงื่อนไขการดำเนินงาน

2. ทีมนักวิจัยและศึกษานิเทศก์ประชุมทบทวนการดำเนินงานระยะที่ 1 พิจารณาความพร้อมของโรงเรียนกลุ่มเป้าหมายในการนำรูปแบบไปทดลองใช้ ผลการทบทวน พบว่า โรงเรียนพื้นที่วิจัยในระยะที่ 1 ที่พร้อมเข้าร่วมโครงการในระยะที่ 2 มีจำนวน 4 โรงเรียน ได้แก่ โรงเรียนบ้านทุ่งชน โรงเรียนบ้านอินทนิล โรงเรียนบ้านน้ำขาว และโรงเรียนบ้านทุ่งชันหมาก และเปิดพื้นที่วิจัยใหม่ในการนำรูปแบบไปทดลองใช้ คือ โรงเรียนวัดสโมสร อำเภอน้ำขุ่น

3. ทีมนักวิจัยประชุมผู้ร่วมวิจัยจากแต่ละโรงเรียนเป้าหมายทั้งห้าโรงเรียนเพื่อจัดทำแผนและกำหนดแนวทางการดำเนินงานทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาคู่มือและผู้บริหารสถานศึกษา

4. ทีมนักวิจัยร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดเพื่อประเมินความสำเร็จของการนำรูปแบบไปทดลองใช้ ผู้ร่วมวิจัยของแต่ละโรงเรียนร่วมกันกำหนดตัวชี้วัดความสำเร็จในการนำรูปแบบการพัฒนาคู่มือและผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานไปใช้โดยพิจารณาจากบทบาทของผู้เกี่ยวข้องที่กำหนดไว้ในรูปแบบ

ซึ่งเป็นตัวชี้วัดของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง/ชุมชน กรรมการสถานศึกษา ในด้านความรู้/ความเข้าใจ ทักษะ/การปฏิบัติ เจตคติ/ความพึงพอใจ ผลงาน/ชิ้นงาน และผลที่เกิดขึ้นกับโรงเรียน ดังนี้

4.1 ตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้บริหาร หมายถึง ประสิทธิภาพในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐานในด้านความรู้/ความเข้าใจและทักษะ/การปฏิบัติของผู้บริหารในการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน การนิเทศติดตามแบบกัลยาณมิตร การดึงชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ การจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญและการจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นในการพัฒนา ด้านเจตคติ/ความพึงพอใจของผู้บริหาร ได้แก่เจตคติต่อการวิจัยและพัฒนา เจตคติต่อการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ และผลงาน/ชิ้นงานของผู้บริหาร พร้อมทั้งสมรรถนะทางวิชาชีพของของผู้บริหารจากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาของแต่ละสถานศึกษา

4.2 ตัวชี้วัดความสำเร็จของครู หมายถึง ประสิทธิภาพของครูในด้านความรู้/ความเข้าใจและทักษะ/การปฏิบัติของครูในการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นในการพัฒนา การวัดและประเมินตามสภาพจริง การวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน ด้านเจตคติ/ความพึงพอใจของครูได้แก่เจตคติต่อวิชาชีพครู เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เจตคติต่อการจัดการเรียนรู้ตามจุดเน้นในการพัฒนา เจตคติต่อการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง เจตคติต่อการวิจัยปฏิบัติการในชั้นเรียน และด้านผลงาน/ชิ้นงานได้แก่ ผลงาน/ชิ้นงาน พร้อมทั้งสมรรถนะทางวิชาชีพครูที่ได้จากการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน

4.3 ตัวชี้วัดความสำเร็จของผู้ปกครอง/ชุมชน หมายถึง ประสิทธิภาพของผู้ปกครอง/ชุมชนในการมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน การสนับสนุนอุปกรณ์ในการเรียนแก่นักเรียน และการดูแลการเรียนของบุตรหลานที่บ้าน

4.4 ตัวชี้วัดความสำเร็จของกรรมการสถานศึกษา หมายถึง ประสิทธิภาพของกรรมการสถานศึกษา ในการมีส่วนร่วมในการวางแผนการบริหารสถานศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารสถานศึกษา การกำกับติดตามการดำเนินงาน การสร้างความสัมพันธ์กับชุมชนให้มีส่วนร่วมในการบริหาร/พัฒนาโรงเรียน และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

4.5 ตัวชี้วัดความสำเร็จของนักเรียน หมายถึง คุณภาพของผู้เรียนตามจุดเน้นที่เป็นเป้าหมายในการพัฒนาผู้เรียนของแต่ละสถานศึกษา ได้แก่ 1) ทักษะการคิดซึ่งประกอบด้วยทักษะ/กระบวนการคิดและคุณลักษณะที่เอื้อต่อการคิด 2) ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน 3) คุณลักษณะที่พึงประสงค์ เช่น ใฝ่รู้ใฝ่เรียน ทักษะการทำงานกลุ่ม และความรับผิดชอบ 4) ผลงาน/ชิ้นงานที่เกิดจากการทดลองใช้รูปแบบ

5. ทีมนักวิจัยสร้างเครื่องมือประเมินความสำเร็จในการดำเนินงานตามตัวชี้วัดของแต่ละฝ่ายคือ แบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามครู แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน แบบสอบถามกรรมการ

สถานศึกษา และแบบสอบถามนักเรียน ลักษณะของเครื่องมือเป็นแบบสอบถามมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับคือ

- น้อยที่สุด หมายถึง เห็นด้วย/ปฏิบัติ/มีน้อยมาก ต่ำกว่าร้อยละ 20.00
- น้อย หมายถึง เห็นด้วย/ปฏิบัติ/มีน้อย อยู่ระหว่างร้อยละ 20.01-40.00
- ปานกลาง หมายถึง เห็นด้วย/ปฏิบัติ/มีปานกลาง อยู่ระหว่างร้อยละ 41.01-60.00
- มาก หมายถึง เห็นด้วย/ปฏิบัติ/มีมาก อยู่ระหว่างร้อยละ 60.01-80.00
- มากที่สุด หมายถึง เห็นด้วย/ปฏิบัติ/มีมากที่สุด ตั้งแต่ร้อยละ 80.01-100.00

6. ตรวจสอบความเที่ยงตรงของแบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามครู แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน แบบสอบถามกรรมการสถานศึกษา และแบบสอบถามนักเรียนโดยให้ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาความสอดคล้องระหว่างข้อความ/คำถามกับ ตัวชี้วัด จำนวน 5 ท่าน ซึ่งมีคุณสมบัติดังนี้คือ

- 1) ผู้บริหารสถานศึกษา/ผู้บริหารการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกสาขาบริหารการศึกษาหรือการวิจัย และมีประสบการณ์ในการบริหารโรงเรียนขนาดเล็กหรือเขตพื้นที่การศึกษาที่รับผิดชอบดูแลโรงเรียนขนาดเล็กไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 2) ศึกษานิเทศก์หรือครูผู้สอน มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกทางการศึกษาและมีประสบการณ์/ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ครูต้องการพัฒนา เช่น การจัดการเรียนรู้แบบโครงการ แบบบูรณาการ การพัฒนาทักษะการคิด ไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 3) นักวิชาการ มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกด้านการสอนหรือบริหารการศึกษา และมีประสบการณ์/ความเชี่ยวชาญในประเด็นที่ครูต้องการพัฒนา หรือมีประสบการณ์การวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนารูปแบบหรือการพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กไม่น้อยกว่า 3 ปี
 - 4) นักวัดผลการศึกษา มีวุฒิการศึกษาปริญญาโทหรือปริญญาเอกสาขาวิชาวัดผลการศึกษา หรือการวิจัยและประเมินทางการศึกษา หรือการวิจัยทางการศึกษา และมีประสบการณ์ในการสอนหรือการทำวิจัยทางการศึกษาไม่น้อยกว่า 3 ปี
- คัดเลือกข้อคำถามที่มีดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ตั้งแต่ .50 ขึ้นไป พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ

7. โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน (baseline data) ก่อนนำรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่งไปทดลองใช้ พร้อมทั้งวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูล

8. โรงเรียนนำรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาไปทดลองใช้ตามแผนการดำเนินงานของรูปแบบ

9. ทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทีมนักวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครศรีธรรมราช เขต4 และทีมนักวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ทำการนิเทศติดตามการดำเนินงานทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแต่ละแห่ง

10. ทีมนักวิจัยและโรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าในการดำเนินงานโดยใช้แบบสอบถามของผู้บริหาร แบบสอบถามครู แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน แบบสอบถามกรรมการ

สถานศึกษา และแบบสอบถามนักเรียน และวิเคราะห์ข้อมูล พร้อมทั้งเก็บรวบรวมผลการดำเนินงาน
อื่นๆ

11. ทีมนักวิจัยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาครูและ
ผู้บริหารตามรูปแบบ ผลการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา ปัญหาและอุปสรรคในการนำรูปแบบไป
ใช้และแนวทางการแก้ปัญหาในรูปแบบต่างๆ เช่น การจัดนิทรรศการผลงาน การระดมสมอง และการ
สนทนากลุ่ม พร้อมทั้งเสริมสมรรถนะที่จำเป็นให้กับครูและผู้บริหาร ได้แก่ การพัฒนาจิตวิญญาณความ
เป็นครู การออกแบบการเรียนการสอนเพื่อพัฒนาทักษะการคิด และการจัดการเรียนรู้แบบโครงการ

12. โรงเรียนดำเนินการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาตามแผน
ดำเนินงานของสถานศึกษาแต่ละแห่ง

13. ทีมนักวิจัยจากมหาวิทยาลัยราชภัฏนครศรีธรรมราช ทีมนักวิจัยจากสำนักงานเขตพื้นที่
การศึกษาประถมศึกษา นครศรีธรรมราช เขต 4 และทีมนักวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา
ทำการนิเทศติดตามการดำเนินงานของสถานศึกษา

14. โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานหลังทดลองใช้รูปแบบแต่ละแห่ง โดยใช้
แบบสอบถามผู้บริหาร แบบสอบถามครู แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน แบบสอบถามกรรมการ
สถานศึกษา และแบบสอบถามนักเรียน และวิเคราะห์และแปลความหมายข้อมูลพร้อมทั้งเก็บรวบรวม
ผลการดำเนินงานอื่นๆ

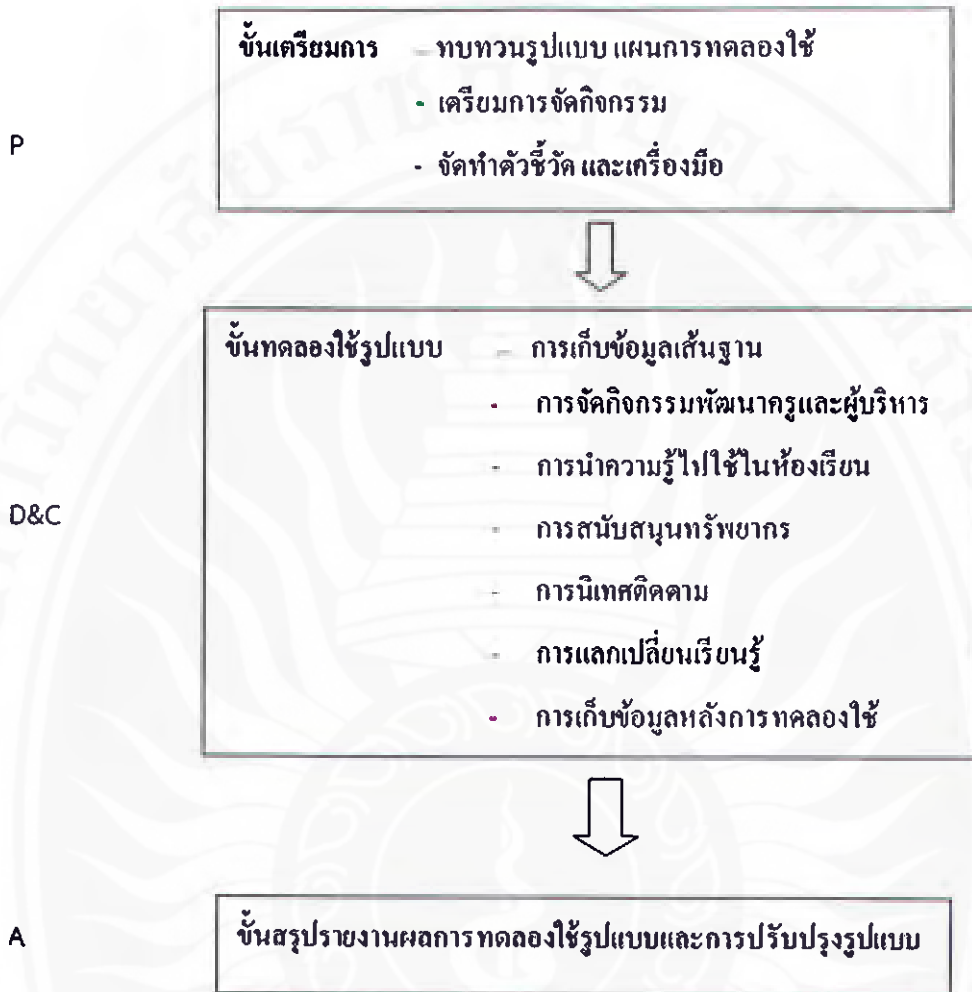
15. ทีมนักวิจัยจัดกิจกรรมแลกเปลี่ยนเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาเกี่ยวกับผลการทดลองใช้
รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารตามรูปแบบ และผลที่เกิดขึ้นกับผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง/ชุมชน
กรรมการสถานศึกษา และผู้เรียน ปัญหาและอุปสรรคในการนำรูปแบบไปใช้และแนวทางการแก้ปัญหา
และบทเรียนที่เรียนรู้จากการทดลองใช้รูปแบบ ในรูปแบบต่างๆ เช่น การศึกษาเอกสาร/ผลงาน/ชิ้นงาน
การจัดนิทรรศการ/ผลงาน การระดมสมอง และการสนทนากลุ่ม (Focus Group Discussion) กลุ่ม
ผู้บริหาร กลุ่มครู กลุ่มผู้ปกครอง/ชุมชน กลุ่มกรรมการสถานศึกษา และกลุ่มนักเรียน เป็นต้น

16. ทีมนักวิจัยและโรงเรียนร่วมกันปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบ
ใช้โรงเรียนเป็นฐานให้สมบูรณ์

17. จัดทำรายงานผลการพัฒนารูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียน
เป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็ก พร้อมทั้งจัดทำแนวทางการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา

ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบ และแผนการดำเนินการทดลองใช้รูปแบบนำเสนอได้ดังภาพที่

3.2 และ 3.3

แผนภาพที่ 3.2 ขั้นตอนการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานในโรงเรียนขนาดเล็กระยะที่ 2 : การทดลองใช้รูปแบบ

ที่	กิจกรรม	พ.ศ. 2555													
		มี.ค.	เม.ย.	พ.ค.	มิ.ย.	ก.ค.	ส.ค.	ก.ย.	ต.ค.	พ.ย.	ธ.ค.				
1	ทีมนักวิจัยประชุมกับทีมนักวิจัยจากสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา	←→													
2	ทีมนักวิจัยเข้าร่วมประชุมเพื่อพัฒนาตัวชี้วัดผลการทดลองใช้รูปแบบในภาพรวม		←→												
3	ประชุมผู้ร่วมวิจัยจากแต่ละโรงเรียนเพื่อจัดทำแผนและแนวทางการทดลองใช้รูปแบบ			←→											
4	พัฒนาตัวชี้วัดความสำเร็จของการทดลองใช้รูปแบบและจัดทำเครื่องมือรวบรวมข้อมูล				←→										
5	โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลพื้นฐาน (baseline data) ก่อนทดลองใช้รูปแบบ					←→									
6	โรงเรียนทดลองใช้รูปแบบและทีมนักวิจัยนิเทศติดตามการดำเนินงาน						←→								
7	โรงเรียนเก็บรวบรวมข้อมูลความก้าวหน้าในการทดลองใช้รูปแบบและเขียนรายงาน							←→							
8	จัดประชุมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษาและเสริมสมรรถภาพที่จำเป็น								←→						
9	ทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาและนิเทศติดตามการดำเนินงานทดลองใช้รูปแบบต่อ									←→					
10	เก็บรวบรวมข้อมูลผลการดำเนินงานหลังทดลองใช้โดยใช้รูปแบบ วิเคราะห์ สังเคราะห์ผลการดำเนินงานของแต่ละฝ่าย และเขียนรายงานการวิจัย											←→			
11	จัดประชุมแลกเปลี่ยนการเรียนรู้ระหว่างสถานศึกษา และเก็บรวบรวมข้อมูลผลการทดลองใช้รูปแบบจากแต่ละฝ่ายเพิ่มเติม พร้อมทั้งถอดบทเรียนที่เรียนรู้												←→		
12	ปรับปรุงรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาให้สมบูรณ์												←→		
13	เขียนรายงานการวิจัย พร้อมทั้งจัดทำแนวทางการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษา													←→	

ภาพที่ 3.3 แผนการดำเนินงานการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารสถานศึกษาแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. แบบสอบถามสภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในการพัฒนาตนเองของผู้บริหาร ซึ่งมี 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว มีลักษณะให้เลือกตอบและกรอกข้อมูลตามสภาพจริง ตอนที่ 2 สภาพปัญหาและความต้องการของผู้บริหาร มีลักษณะให้เลือกตอบและกรอกข้อมูลตามสภาพจริงเกี่ยวกับ 1) ประสบการณ์การอบรม/พัฒนาตนเองที่ผ่านมา 2) ความต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาตนเอง 3) สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในการบริหารงาน สาเหตุของปัญหาและแนวทางแก้ไข 4) ความต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาในโครงการวิจัยนี้ และ 5) ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะ

2. แบบสอบถามความต้องการพัฒนาตนเองของครู มีลักษณะเป็นการเขียนตอบซึ่งมี 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ความต้องการพัฒนาตนเองและวิธีการพัฒนาของครู และตอนที่ 3 การพัฒนาครูเพื่อพัฒนาคุณภาพของผู้เรียน

3. แนวคำถามในการระดมสมองและการจัดการความรู้ เป็นคำถามเกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการบริหาร การเรียนการสอน สภาพปัญหาของนักเรียน ความต้องการของผู้ปกครอง/ชุมชน ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและครู และบริบทของโรงเรียน

4. แบบสอบถามผู้บริหาร เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้บริหาร มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 6 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ความรู้/ความเข้าใจในการบริหาร ตอนที่ 3 ทักษะ/การปฏิบัติ ตอนที่ 4 เจตคติ/ความพึงพอใจของผู้บริหาร ตอนที่ 5 ผลการทดลองใช้รูปแบบที่เกิดกับครู และตอนที่ 6 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

5. แบบสอบถามครู เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 7 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 ความรู้/ความเข้าใจ ตอนที่ 3 ทักษะ/การปฏิบัติ ตอนที่ 4 เจตคติ/ความพึงพอใจของครู ตอนที่ 5 การบริหารของผู้บริหาร ตอนที่ 6 ผลการทดลองใช้รูปแบบที่เกิดกับครู และตอนที่ 7 ผลที่เกิดขึ้นกับนักเรียน

6. แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของผู้ปกครอง/ชุมชน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งเป็น 3 ตอนคือ ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 การมีส่วนร่วมในการจัดการเรียนการสอน และตอนที่ 3 ผลที่เกิดขึ้นกับผู้เรียน

7. แบบสอบถามกรรมการสถานศึกษา เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของกรรมการสถานศึกษา มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 2 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็น

ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม ตอนที่ 2 เป็นการมีส่วนในการบริหารสถานศึกษาและการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา

8. แบบสอบถามนักเรียน เป็นแบบสอบถามผลการทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของนักเรียน มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ คือมากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย และน้อยที่สุด ซึ่งแบ่งออกเป็น 4 ตอนคือ ตอนที่ 1 เป็นข้อมูลส่วนตัว ตอนที่ 2 การจัดการเรียนรู้ของครู ตอนที่ 3 ลักษณะการเรียนรู้ของนักเรียน และตอนที่ 4 ผลการเรียนรู้ของนักเรียน

9. การสนทนากลุ่ม (focus group discussion) กลุ่มครู และกลุ่มนักเรียน

10. สัมภาษณ์เชิงลึก (in-depth interview) ผู้บริหารสถานศึกษา

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์สภาพปัญหาและความต้องการพัฒนาในการพัฒนาตนเองของผู้บริหารและครูโดยการวิเคราะห์เนื้อหา

2. วิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพจากการระดมสมองและการจัดการความรู้เกี่ยวกับสภาพและปัญหาของการบริหาร การเรียนการสอน สภาพปัญหาของนักเรียน ความต้องการของผู้ปกครอง/ชุมชน ความต้องการพัฒนาตนเองของผู้บริการและครู และบริบทของโรงเรียนวิเคราะห์โดยการวิเคราะห์เนื้อหา

3. วิเคราะห์ข้อมูลผลการดำเนินงานจากแบบสอบถามของผู้บริหาร แบบสอบถามครู แบบสอบถามผู้ปกครอง/ชุมชน แบบสอบถามกรรมการสถานศึกษา และแบบสอบถามนักเรียน โดยการหาค่าเฉลี่ย (X) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) แล้วเปรียบเทียบกับเกณฑ์การแปลความหมายดังนี้คือ

1.00-1.50 หมายถึง มีผลการพัฒนาในระดับน้อยที่สุดต้องเร่งรีบพัฒนาอย่างมากที่สุด

1.51-2.50 หมายถึง มีผลการพัฒนาในระดับน้อยต้องเร่งรีบปฏิรูปค่อนข้างมาก

2.51-3.50 หมายถึง มีผลการพัฒนาในระดับปานกลางควรมีการพัฒนาตามสมควร
เพื่อไปถึงระดับที่สูง

3.51-4.50 หมายถึง มีผลการพัฒนาในระดับมาก/ดีแต่ควรมีการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
ไม่ควรหยุดการพัฒนา

4.51-5.00 หมายถึง มีผลการพัฒนาในระดับมากที่สุด/ดีเยี่ยมโดยสถานศึกษา
สามารถเป็นแบบอย่างให้สถานศึกษาอื่นๆ

3. ข้อมูลเชิงคุณภาพผลการพัฒนาตามรูปแบบ เช่น ข้อมูลจากแบบบันทึกการนิเทศ การสัมภาษณ์ระดับลึกผู้บริหาร การสนทนากลุ่มครู กลุ่มนักเรียน และการสังเกตการเรียนการสอนโดยวิเคราะห์เนื้อหา

4. หาค่าร้อยละการเปลี่ยนแปลงของความสำเร็จของรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู ผู้ปกครอง นักเรียน และกรรมการสถานศึกษา โดยใช้สูตรการหาร้อยละของการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

ค่าเฉลี่ยหลังการนำรูปแบบไปใช้ - ค่าเฉลี่ยก่อนการนำรูปแบบไปใช้ X 100

ค่าเฉลี่ยก่อนการนำรูปแบบไปใช้

5. เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของความสำเร็จของรูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารก่อนและหลังทดลองใช้รูปแบบการพัฒนาครูและผู้บริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐานของครู ผู้ปกครอง และนักเรียน โดยใช้ t-test แบบ dependent sample